

Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

Evidence based onderzoek en het belang voor het beleid in België

Bornem, 8 december 2010

Prof. dr. Brice De Ruyver

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 1

Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

---

1. Enkele bedenkingen bij het evidence based onderzoek

- Vermijden dat een strijd tussen de "scholen" losbarst
- EB met rigoureuze evaluatiemethoden
  - Niet los te koppelen van "what works" (Devroe, 2010)
  - Niet los te koppelen van "nothing works"-klimaat van '70-'80
  - Bij ↓ middenstroom: ↗ behoefte aan evaluatie en evaluatieonderzoek
  - > in principe ook bij overheden, maar niet in België
  - > reden: veralgemeende decennialange desinteresse voor justitie in algemeen, voor het strafrechtelijk beleid in het bijzonder (miv actoren bvb gebrek aan middelen voor het probatiesysteem, jeugdbescherming, NIC)

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 2

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- EB evaluatieonderzoek beantwoordt vragen naar efficiëntie, effectiviteit (oa impact), wat in wezen primaire criteria van “goed beleid” zijn
  - <-> in België wordt weinig evaluatieonderzoek uit besteed (Devroe, 2010)
  - ≠ geen wetenschappelijk onderzoek in België de afgelopen 15 jaar (Devroe, 2010): probleemverkennd onderzoek (54% wetenschapsbeleid, 80% justitie, 70% BIZA)
    - > Ontwikkeling beleidsscenario's > evaluatieonderzoek > statistieken en databanken > strategisch onderzoek > actieonderzoek > wetsvoorbereiding
  - Mogelijke verklaring voor dominantie probleemverkennd onderzoek: grote kennisachterstand bij beleid door decennialange verwaarlozing + probleem v statistieken, databanken, epidemiologische gegevens (= voeding)
- De basisgegevens bij elk onderzoek opnieuw verzameld met alle lacunes en beperktheden als gevolg

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 3

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- EB evaluatieonderzoek voor het beleid in de praktijk is het ideaaltype maar er is meer
  - “Effectiviteit” kent meerdere dimensies (Nelen, 2010)
  - Procesevaluatie levert vaak veel relevante gegevens van het beleid op bvb projecten Proefzorg en DBK
  - Ligt meetlat van Campbell collaborations inderdaad niet te hoog
  - Kwalitatief onderzoek levert evenzeer relevante resultaten op
  - Wetenschappelijke inzichten komen ook op andere manier tot stand

Conclusie: Waar het op aankomt, is dat het beleid en de praktijk open staan voor wetenschappelijke inzichten

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 4

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

---

2. Ligt de relatie tussen wetenschap en beleid in België zo moeilijk?

- 1ste vaststelling: ooit was het anders!

→ Eind 19-begin 20ste E: tal van positivistische wetenschapsdomeinen waaronder criminologie (hulpwetenschap vh strafrecht) hebben in het Belgische strafrecht en strafrechtsbedeling voor de grootste transformatie ooit gezorgd:

- Aandacht voor persoon dader, later aangevuld met milieufactoren → tweesporenstelsel, resocialisatie, individueel- en sociaal crimineel profylactische maatregelen, wetenschappelijke onderbouw van opsporing (GPP, school voor criminologie) en van strafuitvoering (antropologische diensten, schoolgevangenen, professionalisering van maatschappelijke begeleiding, arbeid als resocialisatietool bij uitstel)
- alcoholbeleid, eerste sociale wetgeving, kindwet, interneringswet

→ Na WO II: onder impuls van Nieuw Sociaal Verweer: probatiewet, wet op de Jeugdbescherming

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 5

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- 2de vaststelling: id jaren '60 en tot diep in de jaren '80: justitie en bij uitbreiding de wetenschappelijke onderbouw van justitie en politie; geen politiek issue.

Verklaring: alle aandacht naar de uitbouw vd welvaartstaat ('60) in jaren '70-'80 economische crisis → betaalbaarheid in vraag → de communautaire "vrede" → cf. studie Huyse over evolutie justitiebegroting

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 6

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- 3de vaststelling: de laatste 20 jaar: het beleid erkent, schoorvoetend, het belang van wetenschappelijk onderzoek maar doet er te weinig mee
- ➔ De opeenvolgende Parlementaire Onderzoekscommissies leggen pijnpunten bloot
  - [POC Bende Van Nijvel](#): oa desastreuze staat van wetenschappelijke politie
  - ➔ In Pinksterplan:
    - Reorganisatie van wetenschappelijke politie
    - Oprichting NICC
    - APSD
    - COP-filosofie
    - DSB
  - [POC Mensenhandel](#) ➔ aanzet voor wetenschappelijke onderbouw van meerpijlerbeleid

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 7

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- [POC Dutroux](#):
  - ➔ sterke input naar structurering en explicitering strafrechtelijk en V. beleid
  - ➔ ontwikkeling van anti-corruptiestrategieën en uitbouw preventieve component corruptiebeleid
- Parl. Werkgroep "drugs" ➔ bottom-up Belgisch drugbeleid met sterke inslag wetenschappelijk onderzoek
- Tal van onderzoeksprogramma's (cfr. Elke Devroe)

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 8

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

3. Waarom lukt het zo moeilijk tussen beleid en wetenschap?

- Een scherpe analyse (cfr. Devroe, 2010)

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 9

IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Kloof is structureel: kenmerken van wetenschappelijk onderzoek en kenmerken van beleid

Wetenschap	Discrepantie	Beleid
<p>Wetenschap "neutraal en objectief" in academische isolatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretatie en contextualisering van wetenschappelijke onderzoeksresultaten • Systematische methode • Belang van empirische data 		<p>Beleid: polariserend, politiek bepaald, afhankelijk van politieke agenda en stemmen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realisatie en implementatie van strafrechtelijk beleid vaak onafhankelijk van wetenschappelijke onderzoeksresultaten • Probleemdefiniëring en conceptualisering van oplossingen verschilt van wetenschappelijke aanpak (dagjespolitiek, geleid door publieke opinie)

Wetenschap en beleid kennen verschillende visies, doelstellingen, waarden, methoden, normen en oriëntaties, met elk hun eigenheid

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- De probleemanalyse in de politiek verloopt totaal anders dan in het wetenschappelijk onderzoek
  - ↓
  - Sherman *"anecdotal evidence, program favorites of the month and political ideologies"*
  - In werkelijkheid heel vaak incidenten/opinies die opgepikt worden in de media (mediacratie) → uitvergroot tot een groot maatschappelijk probleem waarbij politici polariseren om zich te positioneren in het maatschappelijk debat. Wetenschappelijke kennis al dan niet obv EB evaluatieonderzoek weinig of niet aan bod tenzij fragmentair en opportuniteitsgericht. Stellingen worden vooral ingenomen ivf de te verwachten reactie van de publieke opinie
VB: in 2003-2004 alle politieke partijen bespelen het thema "meer blauw op straat" <-> realiteit dat dit niet werkt en zelfs niet het onveiligheidsgevoel laat ↘

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 11

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- Incidenten-echte en uitgelokte- bespelen= de kern van het oppositiewerk in de veiligheidsthematiek. Bepaalde politici hebben hun naam bekendheid overwegend te danken aan het bespelen van de vele incidenten die zich in het politie- en justitielandschap en mbt de veiligheidsproblematiek voordoen. Parlementaire (onderzoeks)commissies, begeleidingscommissies vd Comités P en I, worden geïnstrumentaliseerd tot leverancier en bron van incidenten waarmee kan worden "gescoord" in de media
- *"Het probleem van de dag krijgt helaas ook vaak een oplossing van de dag"*
 De wijze waarop de 4de macht functioneert (vluchtig, oppervlakkig, in het beste geval met hoofdlijnen maar vaak alleen op effect, geen onderzoeksjournalistiek) maakt dat de meeste politici er ook mee weggomen en zij met inhoud zich noodgedwongen aanpassen
 Politiek= erg korte termijn, scoren en overleven → geen ruimte voor gedegen grondige systematische analyse en onderbouwde aanpak van problemen
- De wijze waarop de politieke besluitvorming tot stand komt, had zelden ruimte voor een passende inbreng van wetenschappelijk onderzoek (casus jeugdsanctierecht)

---

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 12

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

▪ **Routinematige beleidsvorming vs strategische beleidsdocumenten**

- Hier rol van kabinetten en inter-kabinetten doorslaggevend: niet samengesteld en afgestemd op werken in de diepte
"Problemsolvers" gekneld tussen een veelheid van imperatieven (partijlijn, loyaleit aan minister, politieke reflexen, primeren op inhoudelijke reflexen weinig of geen autonomie
→ Weinig of geen ruimte voor input van buiten uit (beleidsondersteuning, administratie)
- Federaal Veiligheidsplan, kadernota Integrale Veiligheid, super ministerraad Veiligheid, federale drugsnota
↓
Wel behoorlijke input van wetenschap

<-> NL: WODC en positie van administratie

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 13

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- Er bestaan bruggen tussen wetenschap en beleid maar ze zijn te smal en weinig populair
→ DSB, VSP
Rol van kabinetten cruciaal: schermen af en laten weinig of niets toe → wetenschappelijke beleidsvoorbereiding sterk onderbenut → weinig middelen → weinig stimulans → komt niet van de grond
- Specifiek voor het strafrechtelijk beleid: wetenschappelijke input bij College PG's minimaal. De kloof tussen de politiek en de wetenschap is groot, die tussen de magistratuur (rechtspractici) en de wetenschap nog veel groter

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 14

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

4. Is de kloof overbrugbaar? Zo ja, hoe?

- De inspanning moet van beide kanten komen
- ➔ Bijsturing vd organisatie op politiek vlak: kabinetten drastisch afslanken en op termijn afschaffen cfr. NL maar ook op lokaal niveau
  - ➔ Grotere input van beleidsvoorbereidende diensten en integratie in administratie
  - ➔ Kwantitatieve en kwalitatieve injectie bij beleidsvoorbereidende diensten die hen in staat stelt de "vertaalslag" te maken en beleidsklaar wetenschappelijk materiaal af te leveren. Maw: die bruggen moeten breder en steviger
- ➔ De criminologische en de strafwetenschappen moeten systematisch aandacht besteden aan de maatschappelijke en beleidsmatige relevantie en dit bij de valorisering verplicht opnemen

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 15

 IRCP Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- Vertaald naar de modellen over relatie onderzoek vs beleid (Ponsaers, 2010): het moet > enlightenment
  - Het "engineersmodel" is het ideale omdat het de beide instituties in de eigen finaliteit laat en responsabiliseert
  - Het "interactiemodel" lukt allicht op bepaalde domeinen maar vergt veel evenwicht en een "eerlijke" en duidelijke relatie. Het lokaal niveau en de praktijk lenen zich het best daarvoor
  - Het "empowermentmodel" is dansen op een dunne koord en de randvoorwaarden liggen te ver af vd politieke realiteit
- Het bewijs dat het kan:
  - Impact van wetenschappelijk OZ op politiepraktijk (CPS, casus rondtrekkende dadergroepen)
  - Impact van wetenschappelijk OZ op lokaal geïntegreerd en integraal lokaal V.beleid
  - Impact van wetenschappelijk OZ op het drugsbeleid

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 16

Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

Evidence-based policing: rondtrekkende daders als voorbeeld

- Onderzoek richt zich op diverse elementen
  - Diefstallen: doelwitten vaak in rijkere buurten, grote mobiliteit
    - Wijst op belang van technopreventie, samenwerking tussen verschillende arro's
  - Organisatie en heling: kleinere, flexibele groepen, zwaartepunt in België of in het thuisland
    - Noodzaak om illegale economie aan te pakken, hier én in het land van herkomst
  - Communicatiemiddelen: minder gsm-verbruik tijdens feiten
    - Recherche moet zich meer op andere zaken richten (vb. DNA en sporenanalyse)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 17

Institute for International Research on Criminal Policy
Ghent University

Studiedag Evidence based policing 8 december 2010

- Vertrekpunten: belang van ontmoetingsplaatsen en rol van huisjesmelkers
  - Belang van administratieve maatregelen (vb. sluiting) tegen dergelijke ontmoetingsplaatsen en nut van controle op woningmarkt
- Proactieve recherche brengt evoluties in de daderpopulatie aan de oppervlakte, doorgedreven feitenanalyse doet dit voor de feiten zelf
  - Mogelijk om korter op de bal te spelen wanneer zich nieuwe evoluties voordoen, zowel binnen de daderpopulatie (die vaak wisselt) als tijdens de feiten (waarbij nieuwe methodes en contrastrategieën worden gebruikt, zie vb. minder gsm's)

www.ircp.org Universiteitstraat 4, B-9000 Gent, Belgium 18